

Il-ġestjoni tar-riskji għas-sewwieqa fit-trasport bit-triq: Kaži ta' prattiċi tajbin

Fis-settur tat-trasport bit-triq, bħal fi kwalunkwe każ ieħor, huwa importanti li tinghata attenzjoni lill-kundizzjonijiet tax-xogħol biex tkun żgurata forza tal-haddiema b'ħiliet u mmotivata. Ċerti karatteristiċi tas-settur jagħmluha iktar diffiċli milli f'setturi oħrajn li tiġi pprattikata l-ġestjoni tar-riskji. Izda jekk jitqies kif is-settur jaħdem fil-prattika, u l-karatteristiċi tas-sewwieqa nfushom u l-mod kif jaħdmu, ir-riskji jistgħu jiġu ġestiti b'suċċess. L-EU-OSHA ppubblikat rapport ta' studji ta' kaži għall-ġestjoni tar-riskji għas-sewwieqa tat-trasport bit-triq (1). Il-kaži juru firxa ta' inizjattivi u interventi biex jipproteġu lis-sewwieqa tat-trasport bit-triq.

Is-sewwieqa jaħdmu b'mod indipendenti u lil hinn minn bażi fissa. Huma jistgħu jkunu *self-employed* u hafna drabi b'esperjenza twila ta' sewqan. Dan ifisser li mhux dejjem ikun faċli tikkomunika magħhom, tikkonsultahom u tinvolvihom, u mhux dejjem ikunu lesti jilqgħu l-bidla. Minhabba dan, jenħtieġ li s-sewwieqa jkunu involuti b'mod intimu fis-soluzzjonijiet – jenħtieġ li s-soluzzjonijiet jiġu żviluppati mis-sewwieqa għas-sewwieqa bl-użu ta' metodi partecipattivi, biex tintuża l-esperjenza tagħhom u tinkiseb l-approvazzjoni tagħhom. Huwa wkoll kruċjali li jithalla żmien biżżejjed għad-diskussjoni, l-ippjanar, il-provi u l-introduzzjoni tal-bidliet.

© iStock

L-esperjenza tas-sewwieqa tista' tiġi sfruttata billi huma jintużaw bħala difensuri, persuni li jharrġu u *mentors*.

Fil-ġestjoni tar-riskji, irid ikun hemm l-involvement tal-konsumaturi u tal-partijiet interessati. Dawk involuti fit-twassil tal-kunsinni ma jaħdmux f'izolament, izda huma parti minn katina. Min ihaddem lis-sewwieqa jista' jsibha diffiċli jassigura s-sigurtà tal-impjegati tiegħu meta dawn ikunu qegħdin jaħdmu fil-bini tal-klijent. U n-natura kompetittiva tan-negozju twassal lid-ditti tat-trasport tal-merkanzija sabiex isibuha bi tqila jagħmlu talbiet lill-klijenti tagħhom, li jistgħu jassumu bi żball li s-sigurtà tas-sewwieq mhijiex ir-responsabbiltà tagħhom. Għas-sewwieqa ta' vetturi tat-trasport pubbliku, il-passiġġieri huma wkoll parti mir-riskji u mis-soluzzjoni. Partijiet oħrajn li jenħtieġ ikunu involuti fil-ġestjoni tar-riskji jistgħu jinkludu:

- l-intrapriżi fejn jingabru l-oġġetti u fejn isiru l-kunsinni;
- il-passiġġieri u t-tfal tal-iskola;
- il-gruppi tas-sigurtà fit-triq, il-ministeri tat-trasport, il-pulizija u l-ġudikatura, eċċ.

L-impjegaturi l-kbar huma f'qagħda li jistabbilixxu standards tal-OHS (saħħa u sikurezza okkupazzjonali) għall-kuntratturi tagħhom tat-tqassim, u dan jista' jistimula lil dawn in-negozji ż-żgħar biex jadottaw dawn l-istandards meta jkunu qed jaħdmu mal-klijenti l-oħrajn tagħhom.

It-tweġġ tas-soluzzjonijiet tal-OHS, bħal miżuri għal sewqan iktar sigur, jista' jeħtieġ iżjed żmien. Dan għandu jitiqes kemm fl-organizzazzjoni tax-xogħol u kemm fl-iskedar tax-xogħol. Min-naħa l-oħra, l-introduzzjoni ta' sewqan difensiv tista' tirriżulta f'konsum iktar baxx tal-fjuwil u għalhekk tnaqqis fl-ispejjeż.

It-taħriġ, il-korsijiet ta' aġġornament u l-iżgurar li l-proċeduri jkunu qed jiġu segwiti kif suppost, huma importanti hafna għas-sewwieqa izda jridu jsiru fil-qafas ta' sistema organizzativa li tkun maħsuba għall-prevenzjoni tar-riskji u b'impenn ċar ta' tmexxija.

Kull meta sseħħ bidla għandhom jitqiesu l-implikazzjonijiet tal-OHS. Pereżempju, l-introduzzjoni tat-teknoloġija tal-informatika u tal-komunikazzjoni fil-kabini tas-sewwieqa tista' tintuża biex ittejjeb is-sigurtà tas-sewwieqa kif ukoll is-saħħa tagħhom.

Jenħtieġ li titqies id-diversità fil-forza tal-haddiema, pereżempju l-ħtiġijiet tal-haddiema ikbar u iżgħar fl-età, sewwieqa nisa u haddiema barranin għandhom jiġu kkunsidrati.

Konkluzjonijiet ewlenin mill-kaži jinkludu:

- Is-sewwieqa hafna drabi jkunu *self-employed*, b'hafna esperjenza u mdrorrija jaħdmu b'mod indipendenti. Dan jissuġġerixxi, fost affarijiet oħra:
 - l-iżgurar li l-approċċi huma prattiċi u mhux patronizzanti;
 - l-użu ta' postijiet iffrekwentati mis-sewwieqa – żoni ta' waqfien fl-awtostradi, eċċ.;
 - l-iżgurar li l-parir u s-soluzzjonijiet ikunu bbażati fuq l-esperjenza tas-sewwieqa, pereżempju billi:
 - jinvolvu lis-sewwieqa fil-valutazzjoni tar-riskji u fl-iżvilupp tas-soluzzjonijiet;
 - jużaw lis-sewwieqa bħala difensuri, *mentors*, eċċ.;
 - jippermettu żmien biżżejjed għall-iżvilupp tas-soluzzjonijiet u għall-introduzzjoni tal-bidla.
- Il-konsumaturi, il-klijenti u l-partijiet interessati għandhom ikunu involuti fis-soluzzjonijiet ta' ġestjoni tar-riskji:
 - il-katina tal-forniment – fornituri, bini fejn isir it-tqassim, eċċ.;
 - il-passiġġieri u t-tfal tal-iskola;
 - il-gruppi tas-sigurtà fit-triq, il-ministeri għat-trasport, eċċ.
- L-organizzazzjonijiet kbar huma f'pożizzjoni li jistabbilixxu standards tal-OHS għall-kuntratturi tat-tqassim tagħhom. Dan minnu nnifsu jista' jistimula lil dawn l-SMEs biex jadottaw l-istess standards mal-klijenti l-oħrajn tagħhom.
- Meta t-teknoloġija l-ġdida tkun introdotta fil-kabini, din tkun tista' tintuża għal għanijiet tal-OHS, pereżempju biex iżzomm lis-sewwieqa infurmati u ttejjeb l-iskedar tat-tqassim.

(1) European Agency for Safety and Health at Work (EU-OSHA), *Managing risks to drivers in road transport: good practice cases*, EU-OSHA.

- Is-soluzzjonijiet tal-OHS jistgħu jfissru li jkun meħtieġ iktar żmien biex jidwettaq ix-xogħol u għalhekk:
 - dan il-fatt jeħtieġ li jitqies fl-organizzazzjoni tax-xogħol u fl-iskedar tax-xogħol;
 - il-klijenti wkoll jeħtieġu li jkunu konxji minn dan.
- It-taħriġ, pereżempju t-tekniki ta' sewqan difensiv, għandu jkun parti minn sistema organizzativa li tipprevjeni r-riskji u li jkollha impenn ċar tal-amministrazzjoni.

Fit-trasport tal-passiġġieri, studji ta' każi varji jitttrattaw il-prevenzjoni tal-vjolenza fuq is-sewwieqa, inkluż vjolenza mit-tfal tal-iskola. Vjolenza bħal din jista' jkollha għadd ta' konsegwenzi: stress u korrimment tal-persunal, ħsara fiżika lill-karozzi tal-linja u zieda fir-riskju ta' aċċidenti fit-triq. L-involvement tat-tfal fis-soluzzjoni kien meqjus bħala importanti u l-miżuri li ttiehdu fil-każi kienu jinkludu:

- sħubija ma' skejjel, skemi tal-prevenzjoni tal-kriminalità, pulizija u awtoritajiet tat-traffiku;
- l-involvement tat-tfal, pereżempju:
 - il-ħatra ta' uffiċjal għall-prevenzjoni b'responsabbiltajiet ta' lhuq, eż. biex jaħdem mal-iskejjel;
 - l-użu ta' xogħol teatrali mat-tfal biex jiġu identifikati kwistjonijiet u soluzzjonijiet;
 - it-tfal li jaqblu fuq regoli ta' mġiba għall-ivvjaġġar bil-karozzi tal-linja u li ssir sorveljanza fuq il-karozzi tal-linja;
 - taħriġ kongunt mas-sewwieqa u t-tfal – biex jgħin biex jinkiseb ftehim komuni;
- l-adozzjoni ta' approċċ holistiku, bl-iskejjel involuti f'dak li jiġri kemm ġewwa kif ukoll barra l-grada tal-iskola;
- uffiċjali għall-intervent – assistenti li jaħdmu mal-ispetturi tal-biljetti;
- kisi protettiv għat-twieqi tal-ġnub, kabini tas-sewwieqa li jkunu separati mill-passiġġieri, CCTV, sistemi ta' traċċar u kollegamenti bir-radju għal intervent fil-pront;

L-istudji tal-każi juru li jistgħu jittiehdu għadd ta' miżuri biex jikkontrollaw ir-riskji u jtejbu s-sigurtà għas-sewwieqa tat-trasport bit-triq. Dawn il-miżuri jistgħu jwasslu wkoll għal titjib fis-servizz għall-klijenti u l-passiġġieri u tfaddil finanzjarju għall-kumpaniji tat-trasport.

Eżempji:

Il-proġett Ġermaniż DocStop inbeda biex itejjeb il-facilitajiet mediċi għal sewwieqa professjonali ta' distanzi twal waqt li jkunu fuq xogħol. Żoni ta' mistrieħ fl-awtostradi jservu bħala ċentri DocStop, li għandhom netwerk ta' tobba li huma konvenjenti għas-sewwieqa biex dawn jikkonsultawhom matul il-ħin li jkunu fit-triq, mingħajr ma jfikklu b'mod serju l-iskeda tagħhom.

F'Arla Foods, id-Danimarka, il-manigiers żviluppaw skema b'kollaborazzjoni mas-sewwieqa biex jiġbru **informazzjoni dwar il-kundizzjonijiet tax-xogħol f'aktar minn 500 zona differenti ta' ħatt**. Din l-informazzjoni giet integrata fis-sistema tal-IT tal-kumpanija, li għamlet l-informazzjoni disponibbli lis-sewwieqa meta huma jstampaw ir-rotta ta' kuljum tagħhom. Il-kwistjonijiet

© David Tijero

koperti kienu jinkludu ftehimiet mal-klijenti. Għas-sewwieqa kien importanti li l-miżuri jqisu l-livelli tal-litteriżmu u l-ħin limitat biex isir it-tqasim.

Shell Transport fid-Danimarka teħtieġ li **s-subkuntratturi tagħha jikkonformaw mal-istandards ta' kwalità u sigurtà tal-kumpanija**. Dawn jiffukaw partikolarment fuq ir-rappurtagġ ta' iċċidenti u korrimenti, taħriġ u struzzjoni lis-sewwieqa u kif is-subkuntratturi jinkorporaw is-sigurtà fil-prattika organizzativa tagħhom infushom. L-adeżjoni mal-programm hija mmonitorjata mill-qrib.

Transport for London toffri lis-sewwieqa nisa tal-karozzi tal-linja, kundizzjonijiet tax-xogħol xierqa biex jitjeb ir-reklutaġġ u l-ammont ta' impjegati li jibqgħu f'xogħolhom. Huma jipprovdur: *mentors* nisa fid-depots biex jappoġġjaw lis-sewwieqa nisa, jgħinu fl-ispejjeż tal-kura tat-tfal, u jgħinu fil-facilitajiet għan-nisa. Ġew introdotti miżuri u saret kampanja ta' prevenzjoni tal-vjolenza fuq il-karozzi tal-linja. Hemm taħriġ għall-persunal u għall-manigiers kollha li jenfasizza tolleranza żero għal imġiba diskriminatorja. Ix-xogħol ikompli fuq kwistjonijiet bħal mudelli flessibbli ta' xogħol. F'eżempju ieħor, wara studju, it-trejdjunjin Spanjola CCOO, iproduċiet rakkomandazzjonijiet għal uniformijiet għas-sewwieqa nisa.

Il-kumpanija tat-trasport Franċiża, Prevost, bdiet **limitu tal-veloċità** ta' 80 km fis-sieġha għas-sewwieqa tagħha bl-użu ta' miżuri varji, li rriżulta f'konsum iktar baxx tal-fjuwil u ta' emissjonijiet ta' CO₂, u titjib fis-saħħa u s-sigurtà tas-sewwieqa. Il-haddiema qasmu bejniethom l-ispejjeż li tfaddlu. Stikers fuq il-vetturi jintużaw biex jipromwovw l-inizjattiva.

Iktar informazzjoni

Ir-rapport sħiħ bl-Ingliz huwa disponibbli fuq il-websajt tal-aġenzija fuq: http://osha.europa.eu/en/publications/reports/managing-risks-drivers_TEWE11002ENN/view minn fejn jista' jitnizzel bla ħlas.

Din l-iskeda informattiva hija disponibbli bil-lingwi kollha tal-UE fuq: <http://osha.europa.eu/en/publications/factsheets>

L-Aġenzija Ewropea għas-Saħħa u s-Sigurtà fuq il-Post tax-Xogħol

Gran Vía, 33, 48009 Bilbao, SPANJA
Tel. +34 944794360, Faks +34 944794383
Email: information@osha.europa.eu

© L-Aġenzija Ewropea għas-Saħħa u s-Sigurtà fuq il-Post tax-Xogħol. Ir-riproduzzjoni hija awtorizzata dment li ssir referenza għas-sors. Printed in Belgium, 2011

Traduzzjoni pprovduta miċ-Ċentru ta' Traduzzjoni (CdT, Lussemburgu), bbażata fuq test originali bl-Ingliz.

